

Až do dnešní doby vlivní Židé Ameriky se zajímají o minoritní problémy Evropy a čas od času intervenují u střeoevropských vlád. Publikace Luzzatti-ho je nejposlednějším výstřelem v jejich akci pro zlepšení poměrů židovských menšin v minoritních státech. Kniha je zřejmě podporována agitacními penězi a přes to, že má ohromnou akademickou hodnotu, ztrácí hodně na své ceně útoky autorů dodatkových kapitol, hlavně na Rumunsko.

Když autor knihy, senátor Luigi Luzzatti, zemřel v březnu 1927, poctila ho italská vláda oficiálním pohřbem a Mussolini pronesl oficielní řeč. Zesnulý byl profesorem práv, financí a zemědělství. Byl také několikrát ministrem a v březnu 1910 se stal ministerským předsedou. Jeho život byl dlouhý (narodil se roku 1841) a velice činný.

Roku 1909 Luzzatti vydal knihu »La libertà di coscienza e di scienza«, která se brzy objevila ve francouzském, německém a japonském překladu. Rok před svojí smrtí vydal druhý svazek a celá práce měla název »Dio nella Libertà«. Anglický překlad byl dobře vydáván Max J. Kohlerem, který charakterizuje knihu v předmluvě jako »nejcennější a nejobsáhlejší knihu dosud uveřejněnou o náboženské svobodě«.

Kniha je dokladem ohromné práce. Výzkumná práce autorova zasahuje do mnoha jazyků.

Historie náboženské svobody je probrána od krále Asoky, skrze dějiny Asie a středověké Evropy až po moderní konstituce a smluv mezi moderními státy. Hlavní tése autora je, že náboženství nemá být pronásledováno. Pak autor popisuje, jak se historicky persekuce projevovaly v rozličných periodách, a konečně demonstruje, že není, proč by se všechna náboženství nemohla spojit na formuli tolerance.

Ohromná práce se zmiňuje skoro o všem, co se týká celého problému. Asoka, Akbar, moslemští, císaři, Persie, reformace, konflikt zákona a víry v Itálii a jinde, skotské, islamské, budhistické a americké náboženské boje — jsou panoramatem pro čtenáře, který rozhodně zabloudí ve spoustě jmen a dokumentů. Je však zajímavé, že naši náboženští reformátoři jsou skoro úplně opominuti. Snad jedna kapitola o nich by měla větší důležitost než na příklad pojednání o králi Asokovi.

V některých případech je možno kritisovat autora pro jeho sevšeobecnování. V jednotlivých svých postulátech autor často odsuzuje persekuce jako výsledky psychologie mas přes to, že ve většině případů, jednotlivé organizace měly na tom více viny nežli obecné mínění. Jako příklad lze uvést Ku-Klux-Klan a Grand Orient evropského zednářstva. Doklady americké praxe nejsou autorovi dost dobře známy. Cituje hodně spisů, ale nestudoval základní prameny. Málo důrazu také klade na fakt, že stát často nechtěl pronásledovat církve, když odňal jim moc nad školami. To nebyla persekuce, byla to nutná sebeobrana autority státu.

Jelikož svazek je vydán na oslavu »150tého výročí konstitučního zřízení náboženské svobody ve Spojených státech«, soudce Lehman popisuje počátky těchto základů. Kohler jedná o překážkách, které se vyskytly, a o přispěvcích k světovému pokroku uznáním náboženské svobody.

Kapitoly amerických autorů jsou hlavně ospravedlňováním a zpracováním kontroversních otázek. Škoda, že kniha nemá rejstříku. Scházejí také kapitoly o lateránských smlouvách z roku 1929 a o jednáních, která je předcházela.

Poslední kapitola má největší cenu pro historika. Popisuje dopodrobna zákulisí menšinových smluv a cituje nově dosud neznámé dokumenty.

Je známo, že američtí Židé mají rádi presidenta Masaryka. Snad z tohoto důvodu nejsme kritisováni. Ale Rumunsko, Polsko a Rusko dostaly svůj díl.

Prof. Dr. J. S. Rouček

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

- Bednář* (I. A.). — Manifest sofokracie I. část. V Praze, nákl. vlastním, Smíchov, Zborovská 17., 1932. 96 str.
- Cicvárek* (R.). — Moderní Čína, jaká vskutku je. 2 nezm. vyd. Praha, Sfinx 1932. 577 str.
- Curkanovič* (H. J.). — Ideové směrnice karpatoruských politic. stran. Praha, typ. Stud. knihtisk. 1931. 19 str.

Dvořáček (J.). — Československo a jeho obchodněpolitické problémy. Praha, Hospodářská Politika 1932. 26 str.

Dyík (V.). — O národní stát. 1917—1919. V Praze, Neubert 1932. 337 str. 24'—.

Engliš (K.). — Theorie státního hospodářství. Praha, Topič 1932. 230 str. 50'—.

Fiala (A.). — Železnice v republice Československé. Historie a vývoj. Praha, Stát. nakl. 1932. 72 str.

Friedmann (Fr.). — Strana židovská. Praha, typ. Typus 1931. 16 str.

Gajda (R.). — Ideologie čl. fašismu. Praha, typ. Stud. knihtisk. 1931. 16 str.

Cháb (V.). — Jak se dělají noviny. V Praze, Svaz nár. osvob. 1932. 133 str. 8'—.

Koubek (Fr.). — Hospodářská krise. Nezaměstnanost. Kapitalismus. Praha, Kočí 1931. 39 str.

Krise (Světová hospodářská) a nezaměstnanost. Praha, Soc. ústav 1932. 186 str. 15'—.

Kudela (J.). — Aksakovská tragedie. (Plukovník Švec.) 3. vyd. Brno, Mor. legionář 1932. 144 str. 12'—.

Linhart (J.). — Odzbrojení — problém dvacátého století. Praha, Svěcený 1932. 29 str. 2'50.

Macek (J.). — Práce, peníze a politika. Praha, Laichter 1932. 190 str. 20'—.

Macek (J.) — *Winter (L.)* — *Sedmík (J.)*. — Současná světová krise hospodářská, politická a sociální. Praha, typ. Němec 1932. 30 str.

Machar (J. S.). — Dva výlety do historie. Rodina Habsbursko-Lotrinská . . . Praha, Girgal 1932. 173. str.

Man (H. de.). — Cesty tvořícího socialismu. V Praze, Orbis 1932. 178 str. 30'—.

Miček (E.). — Amerika se učí. Praha, Sfinx 1932. 196 str.

Pekárek (J.) — Čsl. živnostensko-obchodnická strana středostavovská. Praha, Ústř. svaz čl. stud. 1931. 12 str.

Siegfried (A.). — Dnešní Francie. V Praze, Melantrich 1932. 133 str. 33'—.

Slavík (J.). — Bolševismus v přerodu. Historicko-sociologická studie. Praha, Melantrich 1932. 142 str. 15'—.

Švamberg (G.). — Ozdravení našeho peněžnictví. V Praze, Prota, Praha XIV. 1932. 25'—. 184 str.

Waldes (J.). — Hromadná výroba, její složky a vliv na hospodářský vývoj. Praha, Česká národohosp. spol. 1932. 12 str.

Žmavc (J.). — O výzkumu, příznacích a léčení hospodářských krisí. V Praze, Mas. Akad. Práce 1931. 5 str.

ANGLICKÁ.

Hocking (W. E.). — The spirit of world politics. With special studies of the Near East. Macmillan 1932. 571 str. 21/.

India (Modern.). — Ed. by Sir John Cuming. 2. imp. with rev. Oxford P. 1932. 3/6.

Kennedy (W. P. H.). — Some aspects of the workings of Constitutional law. Macmillan 1932. 7/6.

Laski (H. J.). — Nationalism and the future of civilization Watts 1932. 1/.

Middleton (W. L.). — The French political system. Benn 1932. 296 str. 12/6.

Murry (J. M.). — The necessity of communism. Cape 1932. 136 str. 3/6.

Nenni (P.). — Ten years of tyranny in Italy. Allen & Unwin 1932. 218 str. 7/6.

Towne (E. T.). — Social problems. New edn. Macmillan 1932. 8/6.

Yakhontoff (V.). — Russia and the Soviet Union in the Far East. Allen & Unwin 1932. 454 str. 18/.

FRANCOUZSKÁ.

Annuaire interparlementaire. La vie politique et constitutionnelle des peuples. Delagrave 1932. 800 str. 125 fr.

Antonucci (A.). — Répartition et règlement de la dette publique autrichienne et hongroise d'avant guerre. Giard 1932. 340 str. 50 fr.

Carré de Malberg. — Considérations théoriques sur la question de la combinaison du referendum avec le parlementarisme. Giard 1932. 24 str. 3 fr.

Chadourne (M.). — L'U. R. S. S. sans passion. Plon 1932. 20 fr.

Delattre (Fl.). — Deux essais sur la psychologie sociale de l'Angleterre. Gamber 1932. 12 fr.

Dendias (M.). — Le renforcement des pouvoirs du chef de l'Etat dans la démocratie parlementaire. Boccard 1932. 137 str. 20 fr.

Devèze (M.). — La crise du parlementarisme. Ficker 1932. 176 str. 10 fr.

Ducos (H.). — Pourquoi l'école unique? Nathan 1932. 240 str. 15 fr.

Dufrenne (P.). — L'école unique. Nouv. Libr. fr. 1932. 10 fr.

Duprat (G. L.). — Coopératisme et syndicalisme. Giard 1932. 50 str. 6 fr.

Eisler (R.). — La monnaie cause et remède de la crise économique mondiale. Valois 1932. 30 fr.

Foucault (A.). — Germanie. Le vrai visage de l'Allemagne. Nouv. Libr. fr. 1932. 12 fr.

Giraud (E.). — Le vote obligatoire au point de vue des principes et du bon fonctionnement des institutions représentatives. Giard 1932. 27 str. 4 fr.

Giraud (R.). — Economie de l'Europe future. Valois 1932. 15 fr.

Gohier (U.). — La vraie figure de Clemenceau. Baudinière 1932. 12 fr.

Gouet (Y.). — La coutume en droit constitutionnel interne et en droit constitutionnel international. Pedone 1932. 168 str. 25 fr.

Koubassov (B.-I.). — La doctrine biéconomiste. Rivière 1932. 304 str. 30 fr.

Laurat (L.). — Un système qui sombre. Eglantine 1932. 268 str. 15 fr.

- Lescure (J.)*. — Des crises générales et périodiques de surproduction. Domat-Montchrestien 1932. 2 vol. 65 fr.
- Louis (P.)*. — La révolution sociale. Valois 1932. 15 fr.
- Lucius (P.)*. — Faillite du capitalisme? Payot 1932. 192 str. 18 fr.
- Merklen (P.)*. — Psychologie politique. Argo 1932. 192 str. 12 fr.
- Paraf (P.)*. — Les Russes, sont-ils heureux? Flammarion 1932. 216 str. 12 fr.
- Poisson (E.)*. — Démocratie et coopération. Presses univ. de France 1932. 112 str. 10 fr.
- Sicé (E.)*. — Le problème social. Ce que chacun doit savoir du socialisme. Giard 1932. 236 str. 14 fr.
- Suarez (G.)*. — Clémenceau. T. I. Dans la mêlée. T. II. Dans l'action. Tallandier 1932. 24 fr.
- Tchécoslovaquie*. (La vie juridique des peuples, T. II.) Delagrave 1932. 468 str. 36 fr.
- Viance (G.)*. — Force et misère du socialisme. Flammarion 1932. 292 str. 12 fr.
- Wellhoff (E.)*. — Tribuns et Haut-Parleurs. Fasquelle 1932. 12 fr.
- Kartellproblem (Das)*. — Tl. 3. München, Duncker & Humblot 1932. 80 str. 3'—.
- Kautsky (K.)*. — Krieg und Demokratie Bch. 1. Revolutionskriege. Berlin, Dietz 1932. 475 str. 8'—.
- Knickerbocker (H. R.)*. — Deutschland so oder so? Berlin, Rowohlt 1932. 231 str. 5'20.
- Löffler (M.)*. — Vereinigte Staaten von Amerika, Versailler Vertrag und Völkerbund. Ein Beitr. zur Europa-Politik d. U. S. A. Berlin-Grunewald, Rotschild 1932. 143 str. 6'80.
- Marcus (A.)*. — Kreuger & Toll als Wirtschaftsstaat und Weltmacht. Zürich, Füssli 1932. 230 str. 6'40.
- Mises (L.)*. — Die Gemeinwirtschaft. Untersuchungen über d. Sozialismus. 2. umgearb. Aufl. Jena, Fischer 1932. 500 str. 18'—.
- Opočenský (J.)*. — Umsturz in Mitteleuropa. Der Zusammenbruch Österreich-Ungarns u. d. Geburt d. Kleinen Entente. Hellerau, Avalun 1932. 464 str. 20'—.
- Otaka (T.)*. — Grundlegung der Lehre vom sozialen Verband. Wien, Springer 1932. 279 str. 12'—.
- Rathenau (F.)*. — Polonia irredenta. Berlin, Hobbing 1932. 78 str.
- Schick (A.)*. — Das Sowjetbankwesen und die Rolle der Banken in der Sowjetwirtschaft. Königsberg, Ost-Europa Verl. 1932. 100 str. 4'50.
- Schütz (A.)*. — Der sinnhafte Aufbau der sozialen Welt. Eine Einl. in d. verstehende Soziologie. Wien, Springer 1932. 285 str. 12'—.
- Sieghart (R.)*. — Die letzten Jahrzehnte einer Grossmacht. Menschen, Völker, Probleme d. Habsburger Reichs. Berlin, Ullstein 1932. 475 str. 8'—.
- Somary (F.)*. — Die Ursachen der Krise. Tübingen, Mohr 1932. 122 str. 4'20.
- Sombart (W.)*. — Die Zukunft des Kapitalismus. Berlin, Buchholz & Weisswange 1932. 45 str. 0'90.
- Soziologie von heute*. Leipzig, Hirschfeld 1932. VIII—138 str. 5'—.
- Staudinger (H.)*. — Der Staat als Unternehmer. Berlin, Gersbach 1932. 99 str. 1'25.
- Weber (A.)*. — Volkswirtschaftslehre. Bd. 3. Agrar., Handwerks-Industriepolitik. Wirtschaftspolitik. München, Drukker & Humblot 1932. 578 str. 14'—.

NĚMECKÁ.

- Dessauer (Fr.)*. — Im Kampf mit der Wirtschaftskrise. 3. Aufl. Frankfurt, Carolus 1932. 161 str. 1'90.
- Einzig (P.)*. — Der Krieg der goldenen Kugeln. Hinter d. Kulissen d. intern. Finanzwelt. Stuttgart, Deutsche Verl. Anst. 1932. 126 str. 2'75.
- Einzig (P.)*. — Das Schicksal des Pfundes. Stuttgart, Deutsche Verl. Anst. 1932. 141 str. 4'20.
- Ermarth (F.)*. — Theorie und Praxis des fascistisch-korporativen Staates. Heidelberg, Winter 1932. 126 str. 6'—.
- George (David Lloyd)*. — Die Wahrheit über Reparationen und Kriegsschulden. Berlin, Verl. f. Kulturpolitik 1932. 196 str. 4'50.
- Haydn (J.)*. — Russland 1932. Leipzig, Phaidon 1932. 258 str. 4'50.
- Kapitalismus (Der internationale) und die Krise*. Stuttgart, Enke 1932. XXVII—383 str. 12'—.

Z A P L A T I L J S T E J I Ž P Ř E D P L A T N Ě ?
 P O U K A Ź T E J E Š T Ě D N E S ! N E N E C H T E S E U P O M Í N A T .

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor *Vilém Koudelka.* Revue »*Moderní stát*« vychází jednou měsíčně s výjimkou dvou prázdninových měsíců. Celoroční předplatné v tuzemsku Kč 100'—, jednotlivá čísla Kč 12'—, dvojčísla Kč 18'—, Pro cizozemsko zvyšuje se předplatné o poplatky poštovní na ročních Kč 115'—, Kdo si ponechá ukázkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou vypovědí. Pouhé vrácení výtisku nestačí. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28. Toto číslo vyšlo v měsíci červnu 1932. Tiskem Státní tiskárny v Praze.